

Pvm
15.03.2004

Ympäristöministeriö
Suomen kestävän kehityksen toimikunta

Dnro
16/400/2004
korjattu versio

Asia: Suomen kestävän kehityksen toimikunta - esitys koulutusjaoston perustamiseksi

Suomen ympäristökasvatuksen seura teki Suomen kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristölle aloitteen koulutusjaoston perustamisesta toimikunnalle vuosille 2004–2007. Toimikunnan pääsihteeri Sauli Rouhinen esitteli aloitteen 17.12.2003 pidetyssä kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristön kokouksessa. Aloitetta on jatkovalmisteltu Opetushallituksessa.

Suomen kestävän kehityksen toimikunta voi asettaa jaostoja ja työryhmiä. Jaostoihin ja työryhmiin voidaan kutsua myös toimikuntaan kuulumattomia jäseniä (toimikunnan asettamispäätös 30.1.2003). Jaostojen pääasiallisena tehtävänä on nähty toimikunnan työohjelmaan kuuluvien teemojen valmisteluun osallistuminen.

Suomen kestävän kehityksen toimikunnan työn valmistelu on hoidettu sitä tukevan ministeriöiden välisen verkostosihteeristön ja tarvittaessa muodostettujen erillisten ad hoc -ryhmien kautta. Opetusministeriö ja sen hallinnonalan edustajat ovat osallistuneet teemojen valmisteluun näissä elimissä.

Koulutuksella on kestävän kehityksen edistämisessä tärkeä, yhteiskuntien eri toimintasektorit läpäisevä rooli, jonka tavoitteena on lisätä kansalaisten tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä ja sen sisällöistä. Koulutuksella voidaan edistää ihmisten ammatillisia valmiuksia ottaa huomioon kestävän kehityksen näkökohdat ja lisäksi koulutus tuottaa erikoisasiantuntijoita kestävän kehityksen tehtäviin. Johannesburgin huippukokouksessa uudistetun kokonaisvaltaisen kestävän kehityksen paradigman mukaan kestävän kehityksen edistämisen koulutuksessa tulee perustua kokonaisvaltaiseen lähtökäytännönsä taloudellisesta, sosiaalisesta sekä ympäristön huomioon ottavasta kehityksestä.

Suomen ympäristökasvatuksen seura on jaostoesityksessään nostanut esiin tarpeen mm. lasten ja nuorten luonto- ja ympäristöpainotteisen harrastustoiminnan, opettajakoulutuksen ja täydennyskoulutuksen sekä uusien opetussuunnitelmien perusteiden kestävää kehitystä koskevien tavoitteiden toiminnallistamisen varmistamisen. Myös hallitusohjelmaan on kirjattu ympäristökasvatuksen edistämisen osana kansallisen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä tuotanto- ja kulutustavoista laadittavaa ohjelmaa. Opetushallitus näkee jaoston

paitsi osallistuvan kestäväen kehityksen toimikunnan teemojen valmisteluun myös kartoittavan koulusektorilla tapahtuvan ympäristökasvatukseen liittyvää toimintaa, pohtivan resurssien kehittämistä ja toimijoiden vastuunjaon selkiyttämistä. Opetushallitus esittää myös jaoston työstävän erillisen teeman koulutuksesta ja kestävästä kehityksestä toimikunnan työohjelmaan vuodelle 2006 sekä toivoo jaoston osallistuvan YK:n kestävää kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmenen kansalliseen seurantaan.

Opetusministeriö näkee jaoston perustamisen tuoman lisäarvon erityisesti yleisivistävän ja ammatillisen koulutuksen sektoreilla tehtävässä kestäväen kehityksen yhteistyön suunnittelussa sekä toiminnallisen tason yhteistyössä Opetushallituksen alustavan esityksen mukaisesti. Opetusministeriö painottaa, että jaoston tulisi ottaa huomioon työssään kestäväen kehitys kokonaisvaltaisesti, taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen ulottuvuus integroivana ja näkee sen kehittämisen koulusektorilla jaoston erityisenä haasteena.

Koulutusjaoston tehtävät jaoston toteutuessa liittyisivät opetusministeriön näkemyksen mukaan siten erityisesti 1) osallistumiseen toimikunnan työsuunnitelmasa mainittujen teemojen valmisteluun koulutuksen osalta, 2) erityisesti koulutukseen keskittyvän teeman valmisteluun toimikunnalle, 3) koulusektorin eri tahojen kestäväen kehityksen toiminnan kartoitukseen, kentän vastuunjaon selkiyttämiseen ja yhteistyön suunnitteluun sekä 4) osallistumiseen YK:n kestävää kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmenen (2005–2014) kansalliseen toteutukseen ja seurantaan koulusektorilla. YK:n yleiskokous päättää Koulutuksen ja kestäväen kehityksen vuosikymmenen toimintasuunnitelmasta vuoden 2004 syksyllä.

Opetusministeriön mukaan mahdollisen jaoston toiminnan on tapahduttava yhteistyössä jo olemassa olevien työryhmien kanssa verkostoitumalla päällekkäisyyksien välttämiseksi. Opetusministeriön hallinnonalalla toimii tällä hetkellä mm. Kestäväen kehityksen edistäminen koulutuksessa -työryhmä, jonka päätehtävinä on koordinoita Itämeren maiden kestäväen kehityksen Baltic 21 -ohjelman koulutusosion toteuttamista kaikilla koulutustasoilla sekä osallistua muiden sellaisten koulutusta ja tutkimusta koskevien kannanottojen laadintaan, jotka koskevat kestäväen kehityksen edistämistä. Myös Opetushallituksessa toimii kestäväen kehityksen työryhmä.

Jaoston jäsenistöä koottaessa on taattava mahdollisimman tasapainoinen edustus kestäväen kehityksen sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen ulottuvuuden integroivan kokonaisuuden näkökulmasta. Ympäristöministeriölle ja Opetushallitukselle ehdokkaita jaoston jäsenistöön ovat jo esittäneet Suomen Ympäristökasvatuksen seura, Keski-Suomen ympäristökeskus sekä Uudenmaan ympäristökeskus. Esityksiä jaoston jäseniksi toivotaan lisäksi ainakin opettajien ammatijärjestöltä OAJ:ltä, opettajankoulutuslaitoksilta sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta. Opetusministeriöllä on ryhmässä edustuksensa. Opetushallituksen pääjohtaja Kirsi Lindroos on lupautunut olemaan käytettävissä jaoston puheenjohtajaksi. Opetushallitus on ilmoittanut olemaan valmis vastaamaan myös jaoston sihteeritehtävistä. Jäsenten taustatahot vastaavat jaoston toimintaan osallistumiseen liittyvistä kuluistaan. Opetusministeriö ei vastaa jaoston toiminnan rahoituksesta.

Edellä mainitut seikat huomioiden opetusministeriö esittää koulutusjaoston perustamista Suomen kestävän kehityksen toimikuntaan.

Kansliapäällikkö

Markku Linna

Erityisneuvonantaja

Satu Heikkinen

TIEDOKSI Ministeri Haatainen
Erityisavustaja Feldt-Ranta
Opetushallitus
Suomen ympäristökasvatuksen seura
OPM/Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto
Kansainvälisten asiain sihteeristö
OPM:n edustaja ja varaedustaja Suomen kestävän kehityksen toimikunnassa,
Kristian Slotte ja Seppo Niinivaara